

Ortostatiskt blodtryck

Ortostatiskt blodtryck definieras som att det systoliska blodtrycket faller med minst 20 mmHg eller det diastoliska med minst 10 mmHg inom tre minuter efter att personen rest sig upp till stående [1]. Hos en del personer kan det dock ta upp till 10 minuter innan blodtrycket sjunker.

Ortostatiskt blodtryck är vanligt hos äldre personer; cirka 30 procent av alla personer över 75 år är drabbade. Det är ännu vanligare hos multisjuka äldre på vårdboende [3]. Symtomen kan vara yrsel, dubbelseende, svimning, trötthet, sviktande tankeförmåga, illamående, skakningar, huvudvärk och nackvärk [1,3]. Härutöver finns kliniska iakttagelser som beskriver synhallucinos vid ortostatisk hypotension.

Hur mäter man ett ortostatiskt blodtryck?

Ett vanligt liggande blodtryck mäts efter att personen vilat i minst 10 minuter. Därefter får personen ställa sig upp och blodtrycket tas omedelbart efter uppresningen, efter 1 minut, efter 3 minuter, efter 5 minuter samt efter 10 minuter. En automatisk blodtrycksmanschett används.

För multisjuka och/eller sköra patienter behöver metoden ofta förenklas.

Arm	Liggande	Stående				
Höger ☐	Efter 10 min vila	Omedelbart efter uppresning	Efter 1 min	Efter 3 min	Efter 5 min	Efter 10 min
Vänster ☐						
Blodtryck						
Puls						
Kommentar <hr/>						

Vad kan man göra?

- Läkemedelsöversyn. Blodtryckssänkning som läkemedelsbiverkan är ofta dosberoende.
- Ha huvudändan på sängen höjd med 15–20 grader.
- Använda långa (upp till ljumsken) kompressionsstrumpor.
- Små regelbundna måltider (stora måltider kan ge blodtrycksfall).
- Trampa på stället i sittande före uppresning och därefter en stund i stående.
- Lätt fysisk aktivitet efter förmåga.

Region Stockholms läkemedelskommittés expertgrupp för äldres hälsa

Med inspiration från BPSD-registret www.BPSD.se

1. The Consensus Committee of the American Society and the American Academy of Neurology. *Neurology* 1996; 46(5):1470

2. 2017 ACC/AHA/HRS guideline for the evaluation and management of patients with syncope: Executive summary: A report of the American College of Cardiology/American Heart Association Task Force on Clinical Practice Guidelines and the Heart Rhythm Society. *Journal of the American College of Cardiology* 2017;70(5)

3. Gupta, V., Lipstiz, L. (2007) Orthostatic hypotension in the elderly: diagnosis and treatment *American Journal of Medicine* 120: 841-847